

Förklaring

öfver den i n:r 6 af Svensk Läraretidning intagna granskningen af "Praktisk räknelära af J. E. Johansson".

Emedan herrar C. J. Andersson i Göteborg och J. Nilsson i n:r 13 (B) af denna tidning sökt vederlägga nämnda granskning, och hr J. E. Johansson i n:r 19 såsom svar på en af mina »i öfrigt intet sägande 16 att-satser» förklarar mitt »uttalande och angrepp i denna fråga icke vara af beskaffenhet att föranleda ett svar från hans sida» samt att han »strider endast med motståndare, som hafva blanka och rena vapen», så nödgas jag oaktadt mycket arbete för öfrigt och klen helsa afgifva en någorlunda fullständig förklaring öfver bokgranskningen i n:r 6 och dermed jemföra nämnda herrars yttranden.

Känt är, att hr Johansson var ledamot i lärobokgranskningskommittén. Man kunde därför vänta, att han i sin räknobok skulle följa de i komitebetänkandet uttalade grundsatserna. Detta betänkande var vid tiden för nämnda granskning sändt till alla pastorat (skolorad?). De för saken intresserade lärarne och lärarinnorna hade och hafva således jemförelsevis lätt att taga kännedom om dessa grundsatser. Emedan granskning af en folkskolebok företrädesvis skrives för folkskolans lärarepersonal, så kan det vid granskning af en folkskoleräknobok vara nog att hänvisa till betänkandet i de delar, hvori öfverensstämmelse finnes, och angifva de olikheter, som möjligen finnas. För öfrigt ligger hufvudvigten uppå att undersöka och påvisa, huru dessa allmänna grundsatser tillämpas. Tillämpningen af goda grundsatser kan blifva dålig. Af tillämpningen skönjes nog också grundsatsernas beskaffenhet.

I min granskning begick jag det felet att ej betona detta i början, utan i slutomdömet införa en del deraf i en bisats.

Min granskning innehåller 17 stycken (3 spalter i tidningen), hvilka, tagna i ordning, handla om:

- 1) bokens omfattning utan beröm eller tadel;
- 2) några af bokens förtjenster;
- 3) först förvåning öfver lång inledning rörande tio- och hundratalbegreppen, sedan beröm: »talrika öfningar för förvandling

mellan sorter», slutligen en svag anmärkning om obehöfliga förklaringar;

4) obestämda — icke hvarandra motsägande — påståenden om värdet af de första ex. i hvarje inledning, hvilka hafva afseende på den delade kubikdecimetern;

5) olämpligheten af att införa metersorterna i den ordning förf. gjort och af det i början ofta förekommande sortnamnet »hundraöre» samt det obestämda uttrycket, att namnet kubikcentimeter »storde vara» lika lättfattligt för barnet som namnet centimeterkub;

6) de i boken framträdande följderna af förf:s bemödande att »väl inöfva förvandlingen så väl mellan talsorter som mellan andra sorter»;

7) och 8) exempel på dessa följder, tagna ur boken (till st. 7 räknas och redogörelsen för uträkningen af ex. 114, sid. 84);

9) det origtiga betonandet af talsorterna;

10) felaktiga förvandlingar i subtraktionsexempel och origtiga eqvationer (emedan båda felen förekomma i ett och samma exempel sammanfördes så olika anmärkingar i ett stycke);

11) origtigheten att begära, att ex. skola tecknas före uträkningen;

12) orimligheten att begära, att divisionsuppgifter kunna också tecknas såsom multiplikationsuppgifter;

13) origtiga förklaringar och oklara definitioner;

14) bruket af parenteser;

15) vigten af att tvärt emot förf:s sätt låta rest uppstå i några divisionsexempel samt restens betydelse i somliga fall vid division, hvarigenom delar, som rätteligen borde vara lika, i verkligheten blifva något olika;

16) först beröm, sedan klander i typografiskt afseende;

17) slutomdöme företrädesvis berömmande: »Ehuru denna bok har stora förtjenster och grunderna för dess utarbetning öfverensstämma med de i lärobokgranskningskommitténs utlåtande framställda, så är det speciella utförandet i allt för många fall olämpligt eller felaktigt, för att den skall

kunna fullt tjena det afsedda ändamålet att vara en praktisk räknelära.»

Häraf synes, att jag följt en viss, giltig ordning och icke gjort så, som hr A. påstår (stycket 1) »med synbar ifver dragit i härnad mot en mängd detaljer, hvilka kastats om hvarandra, stämplat än ett, än ett annat såsom felaktigt utan ringaste bevis samt framför allt uraktlåtitt att framhålla något enda förtjenstfullt moment i arbetet.» Jag gick rakt på saken och sökte ej »blanda bort korten» genom många ord — såsom hr A. och N. Jag trodde, att det var tillräckligt att för *lärarepersonalen* i landets folkskolor i styckena 7—14 anföra ex. ur boken såsom bevis för mina påståenden. Ledsamt nog blefvo några af dem ej ordagrant anförda. Att jag tagit ett ex. här och ett ex. der, bör ej förefalla underligt.

Huruvida »rättvisa och oväld icke fått göra sig gällande» (N. st. 1) vid min granskning, kan hr N. ej veta, och bör då akta sig för att kasta ut beskyllningar. Huruvida genom mitt granskningssätt »läsarens omdöme öfver ifrågavarande boks beskaffenhet blifver totalt förvilladt» (A. st. 1), vet hr A. icke. Slutomdömet vid en boks granskning brukar hafva betydelse, och der säges om denna bok, att hon har stora förtjenster och att grunderna för dess utarbetande öfverensstämma med de i lärobokgranskningskommitténs utlåtande framställda. I dessa få ord ligga många goda egenskaper.

Med anledning af det ofvan uppgifna innehållet i styckena 1 och 2 förbigår jag dem, ehuru hr A. användt nära 1 spalt mot st. 1 och förbigått st. 2 (berömmet).

St. 3. Första meningen är oklar; men nog bör hvar och en begripa, att jag ej inrymmer tusentalsbegreppet i småskolans kurs. Med ordet klargöra i st. f. repetera och komplettera afsåg jag intet klander. — Hr A:s sidohugg mot min häftesräknobok i st. 4 hör ej till detta ämne och tyckes visa, att han ej kan uteslutande hålla sig till sak.

St. 4. Uttrycken »kunna väl hafva betydelse» och »på det hela taget böra anses öfverflödiga» äro för obestämda för att motsäga hvarandra. Jag anser, att de första inledningsexemplen, som hafva afseende på den delade kubikdecimetern, äro obehöfliga, men att bokens värde icke förringas deraf, att de stå der. Jag har således icke talat om dessa ex. därför, att (enligt hr A. st. 6) »bokens ogillande i alla delar måtte blifva så fullständigt som möjligt».

St. 5. »Olämpligt är att införa de metriska längdmåtten i denna ordning: dm., cm., mm. och m.» Der har jag ej påstått, såsom hr A. säger (st. 7), att det är olämpligt att »utgå från dm.», ej heller såsom hr N. påstår (st. 2), »att de särskilda måtten böra inläras i en viss följd från de större till de mindre». Dm. är ett medelstort mått, m. är det viktigaste, cm. det dernäst viktigaste och mm. är så litet. Så väl till följd deraf som till följd deraf att namnen på de mindre innehålla förhållandet mellan dem och m., synes mig den lämpligaste ordningen vara: dm., m., cm. och mm. Om namnet mm. vore lättfattligare, så vore jag böjd att gå in på hr N:s åsigt att börja med mm. — Ordningen mellan sorterna kan ju vara en smaksak, såsom hr A. påstår (st. 7).

Mitt yttrande »i stället för namnet centimeterkub torde det vara lika lätt för barnen att fatta det annars alltid använda namnet kubikcentimeter» är ej lika kategoriskt som det hr A. påstår mig hafva sagt: att namnet kubikcentimeter är lika o. s. v. För öfrigt lika lättfattligt som det nya namnet kvadratcentimeter (se räkneboken sid. 61) är, lika lättfattligt är namnet kubikcentimeter.

St. 6—8. Fyra följder angifvas: a) otydlighet i texten, b) omvägar vid lösningen, c) ovanliga uttryck, d) felaktiga förfaringsätt.

a) Om jag satt mig aldrig så mycket in i metoden (A. st. 9), så skulle jag ej kunna förstå, hvarför i ex. 156 b) $765 - 402$ skall sägas vara 3 h. t. 6 t. t. 3 ent. och icke 363, då det sista svaret på föreg. uppgift är 160 ent., ej heller hvarför svaret på följande ex. (ex. 157), $70 - 46 = x$, skall vara 24. I räkneboken finnes intet skäl angifvet för olikheterna. I ex. 157, hvarest man måste förvandla 1 t. till ental, skulle väl talsorterna först betonats om någonsin, och svaret sedan uttryckts i ental, vare sig att det blifvit 24 ental eller blott 24. Man kan ju visserligen mot den anmärkningen invända: läraren får fylla det felande. Men fullt tydligt kan väl ingen påstå framställningen der vara. Den anm. är emellertid den svagaste af dessa fyra.

b) Af ofvanstående innehållsuppgift synes nog, att jag begriper skälet dertill, att 5 nymil 7 km. 3 m. 4 dm. — (5 km. 5 m. 6 dm. + 4 km. 2 m. 5 dm.) skall uträknadt uttryckas på 4 sätt: 1) i dm., 2) i m., och dm., 3) i km., m. och dm., 4) i nymil, km., m. och dm. Men

¹⁾ Kurs. af granskaren.

nog är det omväg och nog är det orätt att leda barnen in på sådana omvägar, för att finna ett svar uttryckt i 4 sorter, då alla sorterna äro gifna från början. Om alla sortuppgifterna vore samlade i en grupp, så skulle alla lättare förstå, att den der förvandlingen sker blott för att uppöfva färdigheten att förvandla, men icke står i något sammanhang med sammanläggning eller fråndragning. När förekommer i verkligheten något motsvarande fall, då en längd uttryckes i så vidt skilda sorter? — Jag undrar slutligen, om denna framför några andra nu använda räkneböcker är grundad på tialtssystemet, såsom hr A. tyckes påstå (st. 10).

e) Ex. 209 sid. 39 lyder: »En man dikade 42 m. om dagen: huru många tialtal och ental meter dikade han på a) 3 dagar?» »Anm. Det höres på frågan, att du bör förvandla 42 m. till tiot. och ental meter före mångdubblingen.» Svaret lyder: »12 tialtal 6 ental meter». Derom säger hr A. i st. 11 »får jag säga, att anvisningen för dess uträknande är så enkel den kan vara»... »ett småskolebarn kan lösa uppgiften». Uttrycket är felaktigt och, hvad värre är, det bevisar sanningen af mitt påstående, »att förf. ej kan fasthålla talsorternas verkliga betydelse.» Ty om talsorterna hade någon betydelse der, så borde det andra sortnamnet vara borta eller eftersom metersortnamnet finnes der, så borde talsortnamnen vara borta. Att draga med båda sortnamnen tialtal och meter eller ental och meter är förvillande för barnen.

Hr A. gifver mig rätt rörande ex. 114 sid. 84, men hr N. söker märkvärdigt nog försvara äfven den lösningen och berömmar boken för den samma. På samma gång förklarar hr N. (st. 3), »att jag ej kunnat fasthålla de redan förut i förra kursen — sidd. 45—48 — följda principer vid flersiffrig multiplikator». Jag försäkrar, att jag kan fasthålla dessa principer, och jag är öfvertygad om, att alla lärare och lärarinnor tillämpa dem, ehuru på ett mycket enklare sätt än som skett i ex. 114 och 115 sid. 84. Och jag vill hemställa, om icke följande lösning är den allra enklaste:

$$\begin{array}{r} 7 \text{ cm.} \\ \times 245 \\ \hline 1715 \text{ cm.} \end{array}$$

Minnet 3 (3 t.) är tillagdt 40×7 eller 28 t. Summan blir 31 t. eller 3 h. 1 t.; 3 h. tilläggas 200×7 eller 14 h.; summan blir 17 h. — 245 gånger 7 är således 1715. Sortnamnet (sorten) tillkommer, i det att svaret 1715 är antal af samma sort som 7. — Af denna lösning förstår hr N. kanske, att jag kan fasthålla det, som står på sid. 45—48 i räkneboken om »principerna vid flersiffrig multiplikator».

d) Hr A:s uträkning af ex. 114 (st. 11) är bästa beviset för rättigheten af mitt påstående (i st. 8), att förfaringsättet vid lösningen af ex. 221 sid. 42 är felaktigt. Efter hr A:s sätt skall centimetersorten först erhållas i svaret och sedan skall uppdelning i skilda sorter ske.

St. 9. I hvilken ordning ex. der anförras, är likgiltigt. Att uttrycken äro origina, kan ingen förneka, ej ens hr A. Hr N. påstår (st. 4) att »förf. ej menat, långt mindre sagt, att idel namn kunna sammanläggas.» Nog har han sagt det, ty mina *anföranden ur boken äro rigtiga. Ingen har vederlagt dem och ingen kan vederlägga dem.*¹⁾ Jag har ju dessutom angifvit förf:s mening. Men nu skola vi hålla oss till det, som oupphörligt upprepas i boken.

I komitébetänkandet står uttrycket rigtigt (sid. 4): »Blott storheter af samma sort kunna sammanläggas, fråndragas eller omedelbart jemföras.» Då talsorterna här efter mera än förr komma att betonas i räkneböcker och skolor, så böra åtminstone rigtiga uttryck användas, samt talsorter och konkreta sorter alltid lika väl skiljas från hvar andra, som fallet är i betänkandet. Då vidare denna bok, utarbetad af en komitéledamot, säkerligen lägges till grund för många andra böcker, så måste dylika fel, huru obetydliga de ock för många synas, betonas, så att man icke ur den vexling, som nu finnes mellan räkneböckerna, kommer in på en fullkomlig likformighet, der likheten äfven sträcker sig till felen eller kanske lättast sträcker sig till felen. Att *en gammal vana ligger till grund för de i st. 9 angifna felen*, tror jag mig nu trygt kunna påstå, sedan jag tagit litet kändedom om en äldre upplaga af denna räknebok. Emellertid gifver denna räknebok hr Nyström rätt att förakta talsorterna (Se Sv. Ltg nr 12 B sid. 116!)

St. 10. Ex. 178 sid. 32: »6 kr. 5 öre — 4 kr. 37 öre — 605 öre — 437 öre = x». Hr A. säger derom (st. 14): »Förfaringsättet är korrekt. Något annat kan ej bevisas utan att förvränga framställningen». Är det korrekt att vexla alla 6 kr. i öre, då 4 kr. skola tagas derifrån? Stämmer det öfverens med lösningen af ex. 151, der förf. säger, »du måste naturligtvis taga en¹⁾ meter af de 3 och förvandla den till dm.»? Vinner barnet ej lika stor öfning i sortförvandling, om 1 kr. förvandlas till öre, som om 6 kr. förvandlas till öre?

Hr N. bemöter i slutet af st. 3 mitt yttrande, att i ex. 178 påstås en penningssumma vara lika med ett tal, på ett högeligen märkvärdigt sätt.

Han säger: »Det påstås ju dock icke.¹⁾ Men att ettören skola få tjena såsom bilden af ental, tioören af tialtal och hundraören af hundratal, tyckes granskaren emellertid förkasta. Endast de nakna talen skola väl då få tjena såsom utgångspunkt, då något nytt steg tages. Äfven härvid ådagalägges granskaren, att *han litet eller intet gifvit rätt åt den grundsatsen*,¹⁾ att man vid undervisningen skall gå från det sedda eller bekanta till det obekanta¹⁾. Följden af en dylik förgätenhet blir otvetydigt den att, då lärjungen af det mekaniska teoretiserandet¹⁾ icke kan handla med klart medvetande, man måste fylla luckorna i hans tankegång med minnesregler, sådana som »första produktsiffran af tialten skall

nfö-
rig-
Hr
ingt
am-
ty
In-
ve-
an-
vi
pre-

rig-
ma
eller
här-
as i
one
och
från
:an-
l af
till
åste
för
icke
llan
om-
rät-
tast
mal
an-
na
om
nel-
röm
Ltg

öre
öre
rfa-
n ej
en».
öre,
mer
51,
aga
till
ig i
till
?
mitt
ing-
3ge-

ke. 1
bil-
lra-
nel-
alen
nkt,
rvid
eller
att
det
följ-
digt
iska
lart
ia i
ana
kall

stå under motsvarande tal i multiplikatorn»
o. s. v.»

I hvilket sammanhang står allt detta med mitt påstående? Den, som kan läsa innantill, märker väl, att jag har rätt i mitt yttrande: »der påstås och en penningssumma vara lika med ett tal». Om jag är obegriplig här, så märken, hvad förf. själf säger i anm. vid ex. 125: »I stället för punkter kan man och begagna x , hvilket då betecknar det tal, som man söker.¹⁾» X är således ett tal, men 6 kr. 5 öre — 4 kr. 37 öre är en penningssumma, som i facit uppgifves vara 168 öre = 1 kr. 68 öre.

St. 11. Att den anmärkningen är »den allra ömkligaste», får nu stå för hr A:s räkning (st. 15). Förr har jag tänkt på samma sätt, men nu har jag ändrat åsigt. Ex. 131 sid. 22 i min häftesräknebok, hvaraf första upplagan trycktes för snart 6 år sedan, äfvensom ex. 1 sid. 73 af min första räknebok, som trycktes år 1879, ådagalägga, att min åsigt ej är så ny. Att den är riktig kan icke bestridas. Lätom oss undersöka den!

Ex. 130 sid. 86 lyder: »Hvad kosta 3 651 meter kläde efter 7 kr. 18 öre metern?» »Tecknas $3\ 651 \times 718 \text{ öre} = x \text{ öre}$ » Anm. vid. ex. 124 sid. 21 visar, att förf. menar, att $3\ 651 \times 718 \text{ öre} = x \text{ öre}$ är teckning af exemplet.²⁾ Men det är orätt. Om 1 m. tyg kostar 718 öre, så kosta 3 651 m. $3\ 651 \times 718 \text{ öre}$. Antalet öre kan och betecknas med x emedan det ej ännu är uttryckt i sin enklaste form. Deraf följer, att penningssumman $3\ 651 \times 718 \text{ öre}$ är = penningssumman $x \text{ öre}$ eller $3\ 651 \times 718 \text{ öre} = x \text{ öre}$. — Och således står svaret på frågan på båda sidor om likhets-tecknet.

I vissa fall är då tal och uppgift liktydiga. Så alltid, när uppgifter gifvas för att uppöfva räknefärdigheten. Se ex. 119 sid. 21: »En gosse räknade på måndagen 15 tal», o. s. v.!

— Vi måste underordna våra subjektiva tycken under det rigtiga och det för barnen lättfattliga, äfven om vi ogera vänja oss från vår förra åskådning.

Båda herrarne påstå, att teckningen af ex. 294 är lämplig. Hr N. anser mig skyldig påvisa, hvilken teckning jag anser lämplig. Min mening är, att barnen skola räkna ut den ena delen af exemplet först, den andra delen deraf sedan utan att beteckna svaret, eftersom beteckningen der, $25 \times (108 \text{ kr.} : 18) = x \text{ kr.}$ under alla omständigheter blir konstig. Blott de bäst begåfvade barnen böra öfvas att beteckna svaret på i boken angifvet sätt. Helst böra de använda divisionstreck, om svar på dylika frågor skola betecknas före uträkningen, emedan teckningen då motsvarar den beteckning de skola använda i bräkläran.

Den följande teckningen »150 kr. : (108 kr. : 18) = x m.» är oriktig. Hr A. be-

¹⁾ Så menar och komitén. (Se bet. sid. 15) I Tidskrift för Folkundervisningen årgång 1888 häftet 1 har jag yttrat mig i korthet om dess betänkande rörande grundsatserna vid räkneböckers utarbetande.

hagar ändra den så: »150 kr. : $\frac{108}{18} \text{ kr.} = x$ » och frågar, om jag ej skulle hafva godkänt den formen. Jo, svarar jag; men ej för det ändrade divisionstecknets skull, utan emedan m. borttagits. Vid den ändringen borttogs felet. Förut påstods, att ett tal är lika med en längd, sedan att 2 tal äro lika.³⁾ Hr N. prisar den i boken vid detta exempel stående teckningen, påpekande, att man ej för lärjungar på denna utvecklingsgrad kan tillämpa eqvationslärans alla (!) lagar. Denna senare åsigt är riktig. Men eqvationsbegreppets innersta väsen (likhet mellan 2 storheter) måste betonas från början, eljes försvåras eqvationslösningen sedan på högre stadium. Den, som i detta fall ej kan lägga god grund, må underlåta att använda eqvationer, då barnen stå på lägre utvecklingsgrader. Emedan eqvationer emellertid oupphörligt användas i denna räknebok, måste felet betonas. — I sin sträfvan att uttänka skälet till min anmärkning rörande eqvationsbeteckningens origtighet anfaller han mitt yttrande rörande bruket af parenteser i ett annat exempel. Nog är det motbevis!

St. 12. Der håller jag mig till det, som står i boken. Hr A. anser (st. 17), att »min uppfattning¹⁾ af anm. till ex. 361 på sid. 62 och liknande är oriktig.» »Det bör icke vara svårt att förstå,¹⁾ att den åsyftar divisionsexemplens pröfning eller uppgifternas behandling i enlighet med framställningen i ex. 339 sid. 58. och att ingalunda ett divisionsexempel skall lösas genom multiplikation, hvilket är omöjligt.» Så säger hr A. Men huru står det i den nämnda anm.? Jo, sålunda: »Sedan du tecknat och räknat ut uppgifterna i ex. 361, kan du teckna och räkna ut dem äfven såsom multiplikationsuppgifter.¹⁾» a) får då följande utseende: $5 \times 15 = 75$.» Visar icke förf. der, huru det går till att uträkna ex. 361 a): »Huru många gånger innehålles 15 i 75» såsom multiplikationsuppgift? — Hr N. berömmar (i st. 6), hvad hr A. ej kan berömma, men tolka underligt. Ja, hr N. säger: »Under-tecknad vägar deremot påstå, att detta — denna teckning af ex. både som multiplikations- och divisionsuppgifter — är en förtjenst¹⁾ ty ju mer allsidigt exemplet kunna behandlas, desto bättre» och slutligen påstår han, att jag »låter förf. i anm. lemma¹⁾ den upplysningen: a) får då följande utseende: $5 \times 15 = 75$.» — Hvilken af oss 3 har rätt?

St. 13. På sid. 33 står det: »Talet,¹⁾ som utgör summan, kallas här minuend, det vanligtvis¹⁾ kända¹⁾ talet¹⁾ benämnes¹⁾ subtrahend och det sökta kallas rest. — Ex. 48 a) (sid 76) lyder: »Huru stor är resten, om minuenden är 8 m. 4 dm. 5 cm. och subtrahenden är 522 cm.?» Der är minuenden en längd, ej ett tal. (Svaret är uttryckt i cm., ej i fördelade sorter.)

Mitt påstående om »räntan på 100 kr.» är rigtigt. Förf. definierar räntan på 100 kr., men hr A. definierar ordet procent

³⁾ Jag har förr begått samma fel. Ett par finnas kvar i de år 1886 något ändrade upplagorna.

(st. 18) och stöder denna definition på en definition i lektor Wiemers algebra. Ej behöfves detta stöd, då så olika uttryck definieras. Förf:s uttryck »räntan på 100 kr. kallas procent» är dessutom icke lättfattligt. Lättare förstå barnen, om man säger: Räntan på 100 kr. är 6 kr. eller dylikt. — Hr N. gör sig i stycket 4 löjlig på flere sätt och visar sig djupt okunnig i somliga fall. Så äfven med afseende på denna anmärkning. Han säger: »Det torde väl ej vara delade tankar om, att granskaren gjort sig saker till betänklig sammanblandning, då han kallar ordet procent en — talsort.» Procent kan betyda hundradedel lika väl som för hundra. Ex. Huru stor är räntan på 300 kr. efter 5 procent? Svar: 5 hundradedelar af 300 kr, eller 3 gånger 5 kr. Uträknade äro båda svaren 15 kr. Och när barnen använda ordet procent i decimalbräkläran, bör det ordet bytas ut mot ordet hundradedelar. Men hundradedel är ju (namnet på) en talsort, alltså är procent (namnet på) en talsort För öfrigt hafva komiterade intet anmärkt mot denna betydelse af ordet i mina folkskoleräkneböcker. Se i olika upplagor deraf ex. 139 sid. 50, ex. 333 sid. 67, ex. 1 på sid. 73 eller å sid. 78 eller sid. 79!

Hr N. torde beakta, att jag icke anmärkt, att för många definitioner eller torra minnesregler finnas i boken. (Se N. st. 8!) Men det anmärkta är fel i alla fall. En och annan »torr minnesregel» är stundom ganska behöflig.

St. 14. Rörande bruket af parenteser, gjorde jag mig skyldig till ett fel, då jag påstod att deras användning ej var klargjord. Jag hade ej uppmärksammat redogörelsen på sid. 80.

St. 15. Hvilkendera af oss, jag eller hr N. (st. 4) har rätt i fråga om delningen af de 25 kr. i 3 lika delar, bör vara klart för hvarje opartisk granskare. Om de 25 kr. skola delas lika åt 3 personer, så måste en få ett öre mer än de andra. Eller kanske de af det öfverblifna öret skola få hvar sitt tredjedels öre? Huru tager det sig ut i verkligheten? —

St. 16. Har jag någonsin sagt, att siffergrupperna skola skiljas genom »komma?» Se A. st. 20! Den typografiska utstyrseln är för öfrigt utmärkt, men måste hafva underordnad betydelse. Innehållet är vigtigast.

Med större skäl än hr A. kan jag med afseende på bokens innehåll uppmana lärarne »kontrollera anmärkningarnas befogenhet med boken i hand.» Men det vill jag tillägga: Låten Eder icke beherskas af gammal vana utan forsken med allvar och eftertanke och icke på sådant sätt som herrar A. och N.! De motsäga ju stundom hvarandra, när de skola försvara boken och anfalla mig.

Deras sätt att bedöma min granskning bevisar bäst, hvart det leder, då man låter sitt omdöme grundas på häfdvunnet bruk och gammal vana och icke bryr sig om att sätta sig in i andras åskådning. Nya, rigtiga idéer bana sig nödvändigt väg. Och då de af mig angifna — alla

äro derfor ej först uttänkta af mig — åsig-
torna äro både rigtiga och lätt tillämpliga
vid undervisningen samt leda till en klarare
uppfattning i somliga fall, så måste de
småningom vinna utbredning.

Det ser ut så, som om dessa herrar
sökt komma åt min person, då jag dere-
mot hela tiden hållit mig till sak och lå-
tit exemplen tala, och endast nu, nödd
och tvungen, mera utvecklade mina påstå-
enden gent emot deras och andras.

Emedan jag en gång för alla fått be-
taladt för de till P. A. Norstedt & sö-
ner sålda räkneböckerna, har jag *intet*
ekonomiskt intresse att bevaka, och det
är mig likgiltigt, om de sälja ett eller
20000 exemplar om året. Jag har blott ett
intresse rörande räkneböcker: *att framställ-
ningen skall vara riktig och enkel.* Derfor har
jag redan förut tänkt omarbete mina räkne-
böcker, men ville invänta komitébetänkandet;
derför uttalade jag mitt omdöme i hufvudsak
om detta betänkande, kort efter sedan jag fick
det, och som jag ej i alla delar kunde god-
känna det, företog jag mig att granska
komitéledamoten Johanssons räknebok. Jag
har af en anonym person — h — i Folk-
skolans Vän förklarats obehörig att upp-
träda, emedan jag är part såsom räkne-
boks författare. Men jag undrar, hvilken
bättre har kunnat sätta sig in i saken: den
som försökt sig på författareskap och der-

under funnit, huru svårt detta är, om man
tager det samvetsgrant, *eller* en annan lä-
rare; den som under flere år nästan uteslutande
egnat sig åt matematikundervisning i ej
blott seminariets klasser utan ock folksko-
leklasser, hvaraf stundom 3, stundom 2
undervisats samtidigt, *eller* den, hvars tid
splittrats mellan många ämnen: den som
så ofta hört andra undervisa och sökt taga
vara på det bästa, *eller* den som varit van
att n. uteslutande höra sig sjelf.

Och vidare, hr Johansson, har jag icke
velat strida mot Eder eller känt förtrytelse
öfver Eder räknebok. Jag tror fullt och
fast, att Ni syftar till samma mål som
jag. Men därför måste i alla fall den
ena åsigten ställas emot den andra.
Deraf skall så småningom det bästa fram-
gå. Sedan jag nu här utvecklade mina
påståenden i granskningen, *tänker jag icke*
anför mer rörande denna sak. Jag
hoppas, att de, som vilja låta öfvertyga
sig, skola finna de här förklarade anmärk-
ningarna rigtiga och äfven begripliga, äf-
ven om de skulle anse somliga af dem
mindre viktiga. — Jag hoppas, att det
af Eder anförda yttrandet utaf »en af vårt
lands förnämste skolmän» rörande mina
anmärkningar nu återtages af honom, det
yttrandet: »De flesta af Lindbloms anmärk-
ningar äro obegripliga, de öfriga origtiga.
Han har synnerligen rent af sökt efter fel,

men i allo misslyckats.» Jag hoppas, att
mina anmärkningar icke »vederlägga sig
sjelfva».

I förklaringen öfver stycket 9 och i fö-
regående två stycken har jag angifvit an-
ledningen till mitt uppträdande.

Slutligen några ord om den nya upp-
lagan af min häftesräknebok.

I den är exemplens antal *mycket* ökad, bere-
des öfvergången från de lättare till de svårare
exemplen bättre, än i de förra upplagorna, så att
barne, om de någorlunda ordentligt deltagit i
lärarens muntliga undervisning, böra kunna sköta
sig sjelfva under den »tysta» räkningen. Första
häftet innehåller småskolekursen (2 000 ex.). Häf-
tena 2—5 innehålla folkskolekursen. — Folksko-
lekursens första häfte omfattar t. o. m. 4-siffriga tal
(2,000 ex.), 2:a h. fullständigare kurs i hela tal, 3:e
h. mindre kurs i decimalbråk och allmänna bråk,
4:e h. fullständigare kurs i bråklära. I *alla*
folkskolor är den kursfördelningen lämpligast,
emedan ej så få barn sluta skolan, innan de ge-
nomgått alla klasserna. I folkskolor, der för-
hållandena äro ogynnsammare, användas blott
folkskolekursens 1:a och 3:e häften. Före denna
månads slut blifva 3 häften satta och korrektur-
lästa. En enligt dessa häften utarbetad meto-
dik blifver färdig i sommar.

Jag har försökt att framställa en praktisk me-
tod, ehuru jag betonar fullt rigtiga uttryck så
mycket, som är möjligt under för handen varande
förhållanden.

Stockholm den 12 maj 1888.

L. C. Lindblom.

N
—

tö
T.
i

fö
de
le
U
st
hr
St

nc
fö

vä
ra
de
m

or

sk
ny
ne

nc
lä

sa
de
sk

m.
rä
A
de
vi

sig
la
ba
fri
ta
gö
sk
da
i

ni
i
pe
hv
la
sä
ha
oc
tal
ar
de